

แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุคดีจราจรระหว่างพนักงานสอบสวน
และเจ้าหน้าที่กู้ภัย ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
Guideline for Collaboration between Inquiry Officers and Rescuers in
Traffic Accident Cases in the Area of Samut Sakhon Province

รภิญญา ดิษฐเอม*

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Raphiya Ditaem*

Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: June 16, 2021

Revised: December 21, 2021

Accepted: December 24, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจร ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ พนักงานสอบสวน จำนวน 5 ราย และเจ้าหน้าที่กู้ภัย มูลนิธิการกุศลสมุทรสาคร จำนวน 5 ราย ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ Snowball Sampling รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และหาคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า 1) การทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย ในปัจจุบันจะมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเกิดเหตุ โดยเน้นไปที่การจดบันทึกการเกิดเหตุ เช่น สถิติการเกิดเหตุ พื้นที่เสี่ยง รูปแบบและวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ในแต่ละครั้งห้ามมีการตัดสินใจเพียงลำพัง จะต้องมีแพทย์ พนักงานสอบสวน หรือกู้ภัยที่มีประสบการณ์และมีทักษะระดับเชี่ยวชาญอยู่ในที่เกิดเหตุทุกครั้ง เพื่อป้องกันความไม่ประมาทและกันการผิดพลาด และพนักงานสอบสวนนั้นมีความสำคัญสูงสุดต่อการเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีเหตุจราจรตามอำนาจของกฎหมาย พร้อมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักนิติวิทยาศาสตร์หรือนักวิทยาศาสตร์ แพทย์ชันสูตร กู้ภัยหรือมูลนิธิ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัยคดีจราจรจังหวัดสมุทรสาคร พบปัญหา 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีน้อยและปัญหาด้านการประสานงานในการดำเนินกิจกรรมหรือการขนส่งผู้บาดเจ็บ เป็นต้น

คำสำคัญ: พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กู้ภัย การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

Abstract

This research aimed to study roles, duties and operations as well as problems and obstacles in the collaboration between inquiry officers and rescuers in traffic accident cases in the area of Samut Sakhon province. This study was qualitative research that was conducted by interviewing the target groups of 5 inquiry officers and 5 rescuers at Samut Sakhon Charity Foundation obtained by Snowball Sampling. The data were collected by in-depth interviews and the instrument quality was found by an analysis of content validity from experts and the related literature. The results of the research indicated as follows: 1) Currently, the collaboration between the inquiry officers and rescuers focused on preventing the accident especially recording the detail of the accident case such as traffic accident statistics, risk areas, as well as procedures and methods of helping the injured. In each time of helping the injured, a decision was forbidden to be made by sole person. In addition, there must have a doctor, investigator or rescuer who are experienced and skilled at a professional level in the accident scene every time in order to avoid carelessness and mistakes. Inquiry officers were highly crucial to investigating traffic accident cases according to the power of the law. Moreover, inquiry officers should coordinate with relevant officers, such as forensic scientists or scientists, coroners, rescuers. 2) From the study of problems and obstacles in the collaboration between inquiry officers and rescuers in traffic accident case in the area of Samut Sakhon Province, the two main problems were found including the problem of treatment at accident scenes due to the small number of inquiry officers as well as the problem related to the coordination of transportation of the injured, etc.

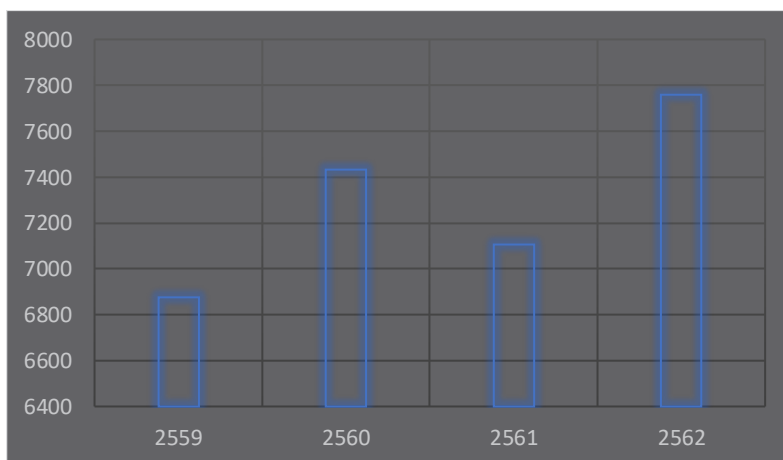
Keywords: Inquiry Officers, Rescuers, Accident Scene Inspection

บทนำ

ความสูญเสียเกิดจากอุบัติเหตุถือเป็นปัญหาใหญ่ของไทยทำให้มีผู้บาดเจ็บ พิการ และเสียชีวิตเป็นจำนวนมากจากข้อมูลศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน ระบุว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2561 มีอุบัติเหตุทางถนนกว่า 900,000 ครั้ง มีผู้เสียชีวิตกว่า 100,000 ราย และบาดเจ็บกว่า 150,000 ราย จากความสูญเสียที่เกิดขึ้นส่งผลให้ไทยนำปัญหาเรื่องอุบัติเหตุมาเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนต้องช่วยกันแก้ไข พร้อมประกาศให้ ปี พ.ศ. 2554-2563 เป็นทศวรรษความปลอดภัยทางถนน ทุกหน่วยงานเกิดความตื่นตัว ภาคประชาคม กลุ่มองค์กรเข้ามามีบทบาทในการจัดการและแก้ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนซึ่งกลุ่มอาสาสมัครกู้ชีพ กู้ภัย ถือเป็นกลุ่มแรกๆ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจึงมีข้อมูล และภาพการเกิดอุบัติเหตุที่เป็นข้อมูลเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุด ที่ผ่านมามีบทบาทหน้าที่หลักของอาสาสมัครคือการช่วยคนเจ็บ เก็บคนตาย เท่านั้น (Institute of Human Resource and Organisational Development, 2020)

ในจังหวัดสมุทรสาคร นอกจากมีพนักงานสอบสวนที่ทำหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีจราจรแล้วยังมีเจ้าหน้าที่กู้ภัยที่มีส่วนสำคัญในสถานที่เกิดเหตุ เพราะเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่สามารถไปถึงสถานที่เกิดเหตุได้ในระยะเวลารวดเร็ว จึงสามารถทำหน้าที่ป้องกันสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาวะเดียวกับที่พบครั้งแรกไว้ในระยะหนึ่ง ในขณะเดียวกันก็ป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานสูญหาย จังหวัดสมุทรสาครมีเส้นทางหลัก คือ ถนนพระราม 2 ที่ใช้สำหรับเดินทางผ่านลงภาคใต้ ผ่านพื้นที่อำเภอเมืองที่จากตำบลบางน้ำจืดถึงตำบลนาโคก รวมระยะทาง 40 กิโลเมตร จำนวนรถที่ไปภาคใต้ต้องใช้เส้นทางนี้เป็นทางหลัก จากสภาพถนนที่ลื่นจากน้ำขุ่นปลาของผู้ประกอบการ รวมทั้งพื้นผิวถนนขรุขระ และพฤติกรรมรถซิ่งที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลให้จำนวนการเกิดอุบัติเหตุมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยสถิติย้อนหลัง 4 ปี พ.ศ. 2559 - 2562 เกิดอุบัติเหตุยานยนต์ จำนวน 6,875 ครั้ง 7,431 ครั้ง 7,107 ครั้ง และ 7,758 ครั้ง ตามลำดับ ดังภาพที่ 1 (National Institute for Emergence Medicine)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัย สนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานร่วมกันในที่เกิดเหตุของทั้ง 2 หน่วยงาน คือ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรสาคร และเจ้าหน้าที่กู้ภัยมูลนิธิการกุศลสมุทรสาคร เมื่อเกิดคดีจราจรทั้งด้านที่เป็นบทบาทหน้าที่ และปัญหาสามารถนำผลการศึกษามาพัฒนาแนวทางในการทำงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุในคดีจราจร อีกทั้งยังทำให้แนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุทางถนนลดลง และยังเพิ่มความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของคนในสังคมมากขึ้น



ภาพที่ 1 แนวโน้มอุบัติเหตุยานยนต์ จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2559-2562
ที่มา: สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (2563)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

1. แนวความคิดการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าบุคคลนั้นได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงแต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ หรือความห่วงใยนั้นเพียงพอแล้วที่สามารถเรียกได้ว่า เป็นการมีส่วนร่วม (Vachanasvasti, 2007)

การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่กู้ภัยในการร่วมกันตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีจราจรจากการทบทวนแนวคิดการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 หน่วยงานว่าเป็นการมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาด้านการคลี่คลายปัญหาคดีจราจรร่วมกัน ทั้งการร่วมกันช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ การกั้นสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้การจราจรกลับสู่สภาพปกติและคลี่คลายปัญหาด้านคดีจราจรเป็นอันดับต่อไป

Decharin (1987) ได้กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่รัฐบาลทำการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1) ร่วมกันทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน

2) ร่วมคิดและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างเสริมสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3) ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาเพื่อสนองความต้องการของชุมชน

4) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม

5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลที่ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1981) ได้สร้างกรอบพื้นฐานการมีส่วนร่วมร่วมกันซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทาง

ด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ปัญหาด้านอาชญากรรม และปัญหาในการคลี่คลายคดีจราจร โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่หลักในการคลี่คลายคดี และเจ้าหน้าที่กู้ภัย ทำหน้าที่ในการร่วมช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมแบบพึ่งพากันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Decharin (1987) รวมทั้งโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1981) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้นจนจนกระทั่งจบ กระบวนการ

2. แนวความคิดการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวน สอบสวน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่นำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริง และใครเป็นผู้กระทำความผิด นอกจากสถานที่ เกิดเหตุซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้กระทำความผิดได้ลงมือกระทำแล้ว บริเวณอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น บริเวณที่ผู้กระทำความผิดหนีไป ซ่อนตัว บริเวณที่พบวัตถุพยานต่าง ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบริเวณที่มีความต่อเนื่อง กับสถานที่เกิดเหตุและมีความสำคัญเช่นกัน ในทางปฏิบัติอาชญากรที่ต้องระบุงลงไปว่าขอบเขตของสถานที่เกิด เหตุนั้นอยู่ตรงไหน (Engsomboon, 2008)

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การตรวจหาร่องรอยพยานหลักฐานจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เพื่อ ให้เกิดความกระจ่างในทางคดีที่ดำเนินการสืบสวนอยู่ เช่น ในสถานที่เกิดเหตุหลักทรัพย์ สถานที่พบศพ หรือ สถานที่น่าสงสัยว่าได้มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น การปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุนี้ถือว่ามีความสำคัญ มาก โดยเฉพาะคดีที่ไม่มีประจักษ์พยาน หรือหาพยานบุคคลไม่ได้ หรือคดีฆาตกรรมที่มีการเคลื่อนย้ายหลักฐานและพยายามบิดเบือนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสับสน (Chaiyaphan, 1994)

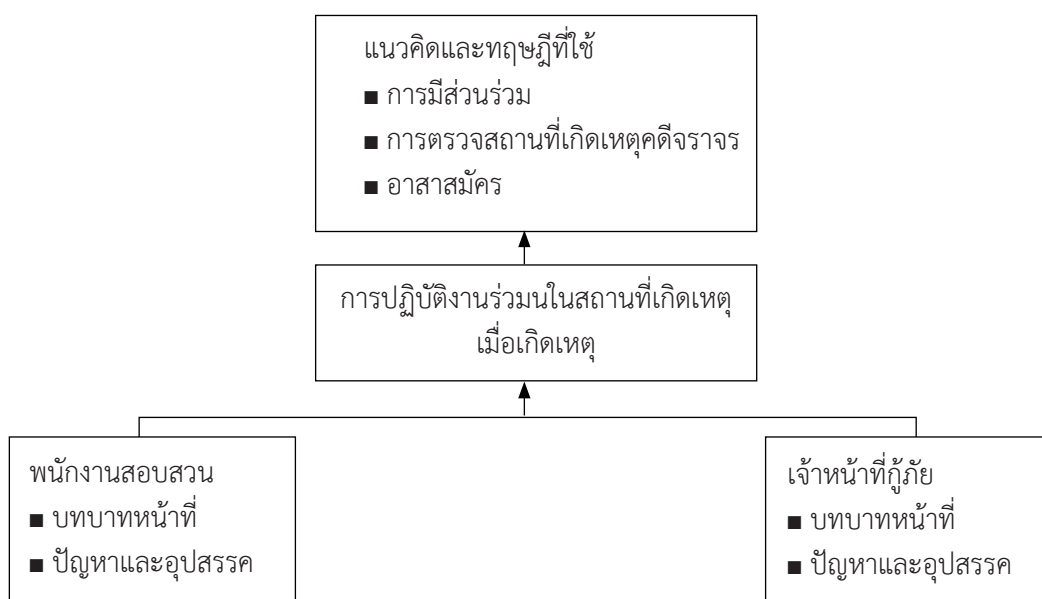
อุบัติเหตุทางจราจรเป็นอุบัติเหตุที่จะต้องได้รับการจัดการในพื้นที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ถนน สามารถกลับมาใช้งานได้เป็นปกติ และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องสามารถช่วยเหลือผู้บาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลได้ อย่างรวดเร็วที่สุด โดยจะต้องทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุ และพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุไว้อย่างครบถ้วน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจกับเจ้าหน้าที่กู้ภัยจึงต้องกำหนดหน้าที่ และบทบาทในการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อให้งานด้านการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุระหว่างพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิด เหตุคดีจราจรประสบความสำเร็จในทุกขั้นตอน

3. แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัคร การร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของมูลนิธิกู้ภัยที่ดำเนินงานอยู่ในจังหวัด สมุทรสาคร ซึ่งมีจำนวนหลายแห่ง โดยหน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สมุทรสาคร มูลนิธิการกุศลสมุทรสาคร มูลนิธิธรรมาจริยธรรมสมุทรสาคร ซึ่งหน่วยงานดังกล่าว นี้มีการทำงานเป็นเครือข่าย จุดเริ่มต้นจากการประชุมคณะทำงาน ภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้าใจ การทำงาน ทบทวนแผนงานที่จะดำเนินงานร่วมกันในโครงการควบคู่กับการการรณรงค์ในองค์กรให้อาสาสมัคร สวมหมวกทุกครั้งในการขับขี่ การอบรมการสอบสวนอุบัติเหตุ (ขั้นต้น) โดยให้ความรู้ทางทฤษฎีแก่เจ้าหน้าที่ กู้ชีพกู้ภัย และลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลจุดเสี่ยงในพื้นที่จริง กลับมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่เกิดอุบัติเหตุ และนำ

เสนอข้อมูลที่ทำผิดวินัยทางจรรยาบรรณ และสภาพทางจรรยาบรรณ การบริหารจัดการโครงการผ่านการทำงานเป็นทีม การฝึกฝนเรื่องการคิด วิเคราะห์ การจดบันทึก และการนำเสนอข้อมูลสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขยายผลสู่ การลดอุบัติเหตุได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ เริ่มจากการศึกษาความสำคัญของปัญหาและได้นำแนวคิด ทฤษฎีด้านการมีส่วนร่วม การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีจราจร อาสาสมัครเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ให้มีความสอดคล้องกัน และศึกษาบทบาท ปัญหาและอุปสรรคของการทำงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุเพื่อ หาแนวทางการพัฒนาการทำงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุในคดีจราจรให้มีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นศึกษาการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุระหว่าง พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดคดีจราจรในจังหวัดสมุทรสาคร มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ การมีส่วนร่วม ผลงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 ทำการออกแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 บทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุเมื่อเกิดคดีจราจร

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุเมื่อเกิดคดีจราจร

ส่วนที่ 4 ปัญหา และอุปสรรคการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุเมื่อเกิดคดีจราจร

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุเมื่อเกิดคดีจราจร

2. การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นชอบแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การกำหนดแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และทบทวนแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุระหว่างพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจร

3.2 จัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดเครื่องมือในการวิจัย และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

3.3 การจัดทำเครื่องมือ หรือแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างครบถ้วน

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความน่าเชื่อถือของข้อประเด็นคำถาม

3.5 คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Snowball Sampling และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 10 ราย โดยการทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อแจ้งความประสงค์ในการสัมภาษณ์

3.6 ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้ให้ข้อมูลมีความสมัครใจในการให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะร่วมสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และติดต่อขอเข้าร่วมสังเกตการณ์ปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ เมื่อเกิดคดีจราจรขึ้นจากหัวหน้ามูลนิธิการกุศลสมุทรสาคร เป็นเวลา 3 วัน ทั้งนี้การสังเกตดังกล่าวผู้วิจัยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ใด ๆ ทั้งสิ้น จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปต่อไป

3.7 นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย พร้อมทั้งสกัดเนื้อหาสำคัญที่ต้องการที่เป็นข้อค้นพบสำคัญ เพื่อให้ผลที่ได้รับมีข้อมูลที่เพียงพอและครบถ้วน

3.8 ทำการสรุปผลการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล งานวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโวหาร (Descriptive Statistics) โดยวิเคราะห์ตามข้อค้นพบและบรรยายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย และแสดงในรูปแบบของตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ เพื่อให้เห็นถึงผลการวิจัยได้อย่างชัดเจน

ผลการศึกษา

1. บทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน กฎหมายได้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ทำการสืบสวนสอบสวนคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก ด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และรวบรวมพยานหลักฐานตลอดจนการดำเนินการทั้งหลายอื่น ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยในคดีจราจรทางบกให้ถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหาย

ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุคดีจราจร ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้กล่าวหาในความผิดอาญาดังกล่าวเอง โดยที่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องกันไม่จำเป็นต้องเป็นผู้กล่าวหาในคดีจราจรทางบก ส่วนฝ่ายไหนจะเป็นผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ต้องหาขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยคดีเบื้องต้นของพนักงานสอบสวน โดยจะต้องมีการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนทุกครั้ง

บทบาทสำคัญของพนักงานสอบสวนจะต้องสามารถปฏิบัติได้เสมือนหนึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ที่ต้องมีความรู้ด้านการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ โดยจะต้องมีทักษะ ดังนี้

1) เตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการตรวจ เช่น อุปกรณ์ช่วยยกรถ ร่ม แลบกั้นสถานที่เกิดเหตุ ฯลฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แห่งคดีที่เกิดขึ้น จากนั้นให้รีบเดินทางไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว

2) การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

3) การวินิจฉัยการเกิดเหตุเบื้องต้น

4) จัดทำรายงานผลการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจราจร ตามแบบฟอร์มรายงานที่กำหนดและดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้รับสั่งการจากผู้บังคับบัญชา

ผู้ให้ข้อมูลได้สรุปว่า บทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวนนั้นมีความสำคัญสูงสุดต่อการเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีจราจร และตามอำนาจของกฎหมายที่ให้อำนาจ และหน้าที่อย่างเต็มที่แก่พนักงานสอบสวนในการเป็นผู้ควบคุม และดูแลสถานที่เกิดเหตุในคดีพร้อมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักนิติวิทยาศาสตร์หรือนักวิทยาศาสตร์ เพื่อตรวจพยานหลักฐาน แพทย์ชันสูตรในกรณีที่ผู้เสียชีวิต กู้ภัย หรือมูลนิธิในกรณีที่ต้องนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลอย่างเร่งด่วน ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

2. บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุในคดีจราจรของเจ้าหน้าที่กู้ภัย จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการทบทวนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุคดี

จรรยา และการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในที่เกิดของของเจ้าหน้าที่กู้ภัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินสภาพผู้บาดเจ็บด้านการตรวจร่างกายเบื้องต้น นับเป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้ปฐมพยาบาลควรมีความรู้เกี่ยวกับร่างกายของคนปกติ และวิธีการตรวจร่างกายเพื่อค้นหาสิ่งผิดปกติ เพราะว่าการของของผู้บาดเจ็บที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในระยะแรกนั้น อาจไม่ใช่เป็นอาการที่รุนแรง หรือเป็นอาการของสาเหตุการตายเสมอไปเป็นเพียงอาการเบื้องต้นที่ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องปฐมพยาบาลทันที

ขั้นตอนที่ 2 การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ โดยเจ้าหน้าที่กู้ภัยที่จะทำการปฐมพยาบาลได้นั้น จำเป็นต้องผ่านการอบรม และมีประสบการณ์เช่นเดียวกันในการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ เพราะหากกระทำการผิดพลาด แม้แต่นิดเดียวมันหมายถึงการเป็นอันตรายต่อชีวิตได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่กู้ภัยจะต้องเจอกับสภาวะกดดันในการรับผิดชอบสิ่งที่เกิดขึ้น และเป็นสิ่งสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่กู้ภัยส่วนใหญ่ เห็นว่าผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุที่ผ่านมาไม่สามารถทนต่อความเจ็บปวดจากบาดแผลได้ และเสียเลือดมากไม่ว่าจะปฐมพยาบาลอย่างไรก็ไม่สามารถช่วยชีวิตได้ และส่วนใหญ่จะเสียชีวิตหลังจากนำส่งโรงพยาบาลเพียงไม่กี่ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 3 การเคลื่อนย้าย และการนำส่งผู้ได้รับบาดเจ็บเป็นขั้นตอนการช่วยเหลือที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยทักษะ และความชำนาญการมากกว่าการใช้กำลัง หรือแรงงาน เพราะถ้าปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะก่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ประสบเหตุเป็นอย่างมาก กล่าวคือ 1) กรณีผู้ป่วยมีการบาดเจ็บเจ้าหน้าที่สามารถป้องกันไม่ให้อาการบาดเจ็บนั้นทรุดลงไปจากเดิม ซึ่งอาจทำให้พิการ หรือถึงแก่กรรมได้ 2) เพื่อให้อาการนั้นคงอยู่เท่าเดิมไม่เพิ่มอาการบาดเจ็บมากขึ้น หรือเพื่อให้อาการบาดเจ็บดีขึ้น และสามารถประคับประคองผู้ป่วยให้ถึงที่หมายโดยปลอดภัยในระดับหนึ่งโดยยึดการปฐมพยาบาลที่ถูกต้องตามหลักการ 3) เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการปฐมพยาบาล 4) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนของโรคในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 4 การวัดประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครกู้ภัย การปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยที่ดีนั้นต้องเริ่มมาจากจิตใจของผู้ที่มาทำหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยเอง อาสาสมัครกู้ภัยเป็นผู้ซึ่งมีจิตใจที่อยากจะเป็นผู้ให้แก่งสังคม และชุมชน การปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยจะพัฒนาขึ้นจากประสบการณ์จริงที่ได้ลงปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้ง

สรุปได้ว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่กู้ภัยในปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเกิดเหตุมากกว่าการแก้ไขเหตุ โดยเน้นไปที่การจดบันทึกการเกิดเหตุ สถิติการเกิดเหตุ พื้นที่เสี่ยง ลักษณะอาการ และรูปแบบของผู้บาดเจ็บ รูปแบบ และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ พร้อมทั้งเน้นการอบรมฝึกทักษะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับเจ้าหน้าที่กู้ภัย ประการสำคัญอาสาสมัครกู้ภัยต้องเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ เมื่อเกิดเหตุการณ์สุดวิสัยเกิดขึ้น หรือมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นอาสาสมัครกู้ภัยจะต้องไม่ทิ้งหน้าที่กลางคัน และต้องพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บในแต่ละครั้งห้ามมีการตัดสินใจเพียงลำพังจำเป็นต้องมีแพทย์ พนักงานสอบสวน หรือกู้ภัยที่มีประสบการณ์ และมีทักษะระดับเชี่ยวชาญอยู่ในที่เกิดเหตุทุกครั้ง เพื่อป้องกันความไม่ประมาท และกันการผิดพลาดเจ้าหน้าที่กู้ภัย คือ ผู้ที่มีความเสียสละปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเสมือนเป็นญาติของตน เป็นผู้ซึ่งพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบเหตุด้วยความเสมอภาค โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทนใด ๆ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่

3. ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย คดีจราจรจังหวัดสมุทรสาคร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 ราย โดยเป็นพนักงานสอบสวน 5 ราย และเจ้าหน้าที่กู้ภัย 5 ราย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัยคดีจราจรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ในลักษณะที่เห็นว่าการดำเนินงานร่วมกันส่วนใหญ่ จะไม่เรียกว่าเป็นปัญหา และอุปสรรคแต่เห็นว่าเป็นปัญหาที่จะต้องร่วมกันแก้ไข และหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันให้งานออกมาประสบผลสำเร็จ และมีศักยภาพมากที่สุด ผู้วิจัยได้สรุปปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกันของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัยคดีจราจรจังหวัดสมุทรสาคร ไว้ 2 ประเด็นหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เมื่อมีคดีจราจรเกิดขึ้นในแต่ละครั้งผู้ที่มิพบเหตุหน้าที่สำคัญที่จะต้องตรวจที่เกิดเหตุทุกครั้งเรียงลำดับตามความสำคัญอันดับแรก คือ พนักงานสอบสวน ต่อมา คือนักวิทยาศาสตร์ หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ แพทย์ชันสูตร (กรณีมีผู้เสียชีวิต) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มูลนิธิกู้ภัย รถยก รถพยาบาล ปัญหาในการตรวจสถานที่เกิดเหตุจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนมาช้า และมีคนเจ็บเกิดขึ้น ซึ่งกู้ภัยจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือผู้ประสบเหตุอย่างเร่งด่วน และหากกู้ภัยไม่มีประสบการณ์ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุอาจทำให้เกิดเหตุปนเปื้อน วัตถุพยานเสียหาย เป็นต้น ซึ่งเหตุดังกล่าวนี้เกิดขึ้นอยู่ค่อนข้างบ่อยครั้ง

2) ปัญหาด้านการประสานงาน สำหรับปัญหาดังกล่าวข้อนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกือบทั้งหมดเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งเช่นกันที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่มีผู้บาดเจ็บสาหัสไม่สามารถรอให้พนักงานสอบสวนมาถึงที่เกิดเหตุได้ (กรณีที่ถูกภัยมาถึงก่อนพนักงานสอบสวน) ทำให้เกิดปัญหาการสอบปากคำของผู้บาดเจ็บ ซึ่งบางครั้งเจ้าหน้าที่กู้ภัยไม่มีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกับพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัยมีจำนวนน้อยไม่สามารถอยู่ในที่เกิดเหตุได้ทำให้ขาดการติดต่อกับพนักงานสอบสวนในระยะหนึ่ง ซึ่งในระยะดังกล่าว นั้นเป็นระยะสำคัญที่จะต้องมีการสอบปากคำ การตรวจสภาพผู้เกิดเหตุ การถ่ายภาพ การเก็บพยานหลักฐานต่าง ๆ

4. ทางกรปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย คดีจราจรจังหวัดสมุทรสาคร

1) การจัดการจราจร โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้บริหาร และต้องขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจเข้าร่วมด้วย เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการระบบนี้เจ้าหน้าที่กู้ภัยคือหน่วยงานสำคัญที่จะต้องให้ความร่วมมือในการจัดการจราจรเช่นกัน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจำนวนน้อย การมีอาสาสมัครกู้ภัยมาช่วยเสริมแรงจัดการจราจรจะทำให้สถานการณ์ในการอำนวยความสะดวกมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดการจราจรในลักษณะนี้จะนำมาใช้กับคดีจราจรที่เป็นคดีใหญ่และในเขตพื้นที่ที่มีการจราจรค่อนข้างหนาแน่น เพื่อคลายการจราจรที่ติดขัด และป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาในที่เกิดเหตุ

2) การฝึกอบรมการตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวน เพื่อให้เจ้าหน้าที่กู้ภัยมีทักษะการรักษาที่เกิดเหตุในคดีอุบัติเหตุทางรถยนต์ เป็นอีกหนึ่งหลักสูตรที่ทำให้เปิดมุมมองการทำงานในรูปแบบใหม่ ๆ เนื่องจากเป้าหมายของกู้ภัย คือ การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุบัติเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล และ

นำข้อมูลอุบัติเหตุมาทำการวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อนำไปแก้ไขลดอุบัติเหตุ ซึ่งการอบรมดังกล่าวเป็นการทำงานเชิงรุก เพิ่มศักยภาพของกู้ภัยให้สามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับการทำงานให้มีข้อมูลอ้างอิงนำเสนอหน่วยงานพร้อมกับนำไปวางแผนป้องกันอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลลอยกระทง เทศกาลสงกรานต์ปีเก่าต้อนรับปีใหม่ หรือในเทศกาลที่มีการสัญจรมาก

ดังนั้น การทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัยไม่ว่าจะเป็นจากหน่วยงานไหนก็ต้องเสริมแรงกัน และกันเพื่อให้การอำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเข้าใจปัญหาร่วมกันว่ามีสาเหตุปัญหามาจากอะไร ต่างฝ่ายเข้าใจการทำงานร่วมกันจะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการคลี่คลาย และดำเนินงานไปด้วยดีนอกจากนี้ทั้ง 2 หน่วยงานมีการคิดหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานร่วมกันอยู่เสมอโดยไม่หยุดนิ่ง และมุ่งเป้าหมายไปยังการลดอุบัติเหตุ การป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย

อภิปรายผล

1. การทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย จากการศึกษาการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย เมื่อเกิดเหตุคดีจราจรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าเจ้าหน้าที่กู้ภัยมีทัศนคติและแนวทางที่เป็นเชิงบวกในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และมีจิตอาสาในการทำงานเพื่อประชาชน และมีจิตอาสาที่จะช่วยเหลือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดอาสาสมัครของ Hunpayon and Wechayachai (1984) สรุปว่างานอาสาสมัคร คือ การทำงานด้วยความสมัครใจ และความเสียสละโดยมีความประสงค์ที่จะทำประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ให้แก่ตนเอง ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยสิทธิหน้าที่ของอาสาสมัครประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2530 กำหนดว่า “อาสาสมัครหมายถึงบุคคลที่มีจิตเมตตา มีความตั้งใจจริง และมีความห่วงใยในสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนนครรอบรั้วชุมชน และสังคมจนยอมเสียสละทั้งทุนทรัพย์วัสดุสิ่งของ รวมทั้งเวลาว่างที่มีอยู่อุทิศตนเข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติด้วยความสมัครใจและเต็มใจ”

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ทำหน้าที่กู้ภัยยังได้เสนอวัตรกรรมการทำงานในปัจจุบันว่า อาสาสมัครกู้ภัยไม่หยุดนิ่งอยู่ที่เดิมมีการพัฒนาล่วงหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานให้อาสาสมัครได้รู้จักคิด วิเคราะห์ หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากคน รถ ถนน และสิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมอบรมการตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวน และนักนิติวิทยาศาสตร์ หรือนักวิทยาศาสตร์ อบรมเรื่องการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานรวมถึงการหาเครือข่ายพลเมืองรุ่นใหม่เพิ่มมากขึ้นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศไทยเพื่อช่วยกันป้องกัน และลดอุบัติเหตุทางรถลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Yodpet (1999) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของอาสาสมัครที่ดีไว้ดังต่อไปนี้ คือ มีความรู้พอสมควร 3 ประการ คือ ประการที่ 1 มีความรู้ในวิชาการสังคมสงเคราะห์ ประการที่ 2 มีความรู้ในหน้าที่ขององค์การที่อาสาสมัครเข้าไปช่วย อันหมายถึง บทบาทหน้าที่ระเบียบ และข้อบังคับแผนงานตลอดจนการบริการสำหรับประชาชน และประการที่ 3 มีความรู้รอบตัว เช่น ข้อกฎหมายความรู้เกี่ยวกับองค์การสังคมสงเคราะห์มีศรัทธาในการทำงานอาสาสมัคร กล่าวคือ รักในงานการฝึกฝนปรับปรุงตัวเองให้เหมาะสมกับงาน มีบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมรู้จักการวางคน

มีความอดทน และตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานนั้น ๆ มีสุขภาพทั้งทางกาย และสุขภาพจิตดี ต้องรู้จักหลักมนุษยสัมพันธ์ ต้องการพ และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต้องมีความเสียสละเพื่องาน และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าอาสาสมัครนอกจากจะปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองตลอดเวลาทั้งด้านความรู้ และบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานบริการแก่ประชาชนผู้ประสบปัญหา และสาธารณประโยชน์โดยรวมได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nimtassanasiri (2014) ทำการวิจัยเรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางในการเป็นอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิสุทธาสนาเคราะห์ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า มูลนิธิสุทธาสนาเคราะห์ให้ความหมายของอาสาสมัครกู้ภัย คือ ผู้ที่มีความเสียสละปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเสมือนเป็นญาติของตนเป็นผู้ซึ่งพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ และให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมโลกด้วยความเสมอภาค โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทนใด ๆ ถือได้ว่าอาสาสมัครกู้ภัยเป็นกำลังสำคัญของสังคมในปัจจุบัน ที่มาของความหมายอาสาสมัครกู้ภัยนั้น ถิ่นออกมาจากการกระทำของบุคคลผู้ซึ่งมีจิตใจแห่งการให้แก่สังคม โดยให้ความช่วยเหลือด้วยความจริงใจ โดยแท้จริง และแนวทางในการเป็นอาสาสมัครกู้ภัยนั้นเริ่มจากการมีจิตใจที่ต้ออยากช่วยเหลือสังคม มีแนวคิดที่ดีไปในทางเดียวกันกับทีมอาสาสมัครและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การทำงานของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัยในปัจจุบันจะมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเกิดเหตุมากกว่าการแก้ไขเหตุ โดยเน้นไปที่การจดบันทึกการเกิดเหตุ สถิติการเกิดเหตุ พื้นที่เสี่ยง ลักษณะอาการ และรูปแบบของผู้บาดเจ็บ รูปแบบ และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ พร้อมทั้งเน้นการอบรม ฝึกทักษะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับเจ้าหน้าที่กู้ภัย ประการสำคัญอาสาสมัครกู้ภัยต้องเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ เมื่อเกิดเหตุการณ์สุดวิสัยเกิดขึ้น หรือมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น อาสาสมัครกู้ภัยจะต้องไม่ทิ้งหน้าที่กลางคัน และต้องพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บในแต่ละครั้งห้ามมีการตัดสินใจเพียงลำพังจะต้องมีแพทย์ พนักงานสอบสวน หรือกู้ภัยที่มีประสบการณ์ และมีทักษะระดับเชี่ยวชาญอยู่ในที่เกิดเหตุทุกครั้ง

2. ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่กู้ภัย คดีจราจร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเพราะต่างฝ่ายต่างทำงานแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย และต้องร่วมมือกันกระทำอย่างให้ประสบผลสำเร็จ จึงไม่มีฝ่ายใดทำงานเพื่อจับผิดกัน ทำให้การทำงานเกิดความราบรื่น แต่ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม ด้านจำนวนบุคลากรที่มีน้อยของพนักงานสอบสวน และงบประมาณในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมานาน และยังไม่ได้รับการแก้ไขให้มีศักยภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechruttanasuwan, Witchuvanit (2018) ได้ทำการศึกษาการศึกษาความเข้าใจในด้านการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจสถานีตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่คือ ผู้บังคับบัญชาควรจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้เพียงพอ และควรกำหนดกฎหมายในการเอาโทษกับผู้ที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ หรือเข้าไปยุ่งกับวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ โดยที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง และควรออกกฎหมายมารองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจให้สามารถปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัยคดีจราจร จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาจพิจารณาปรับปรุงโครงสร้าง และให้มีการพิจารณาคัดเลือกหรือการบรรจุพนักงานสอบสวนเพิ่มให้เพียงพอต่อการรับคดีจราจรโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการออกตรวจที่เกิดเหตุ

1.2 กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร จัดให้มีการจัดการฝึกอบรมเชิงวิชาการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่กู้ภัยร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานที่เกิดเหตุ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ และการเก็บรักษาวัตถุพยานหลักฐาน

1.3 ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร กำหนดให้มีนโยบายเฝ้าระวังการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในเทศกาลต่าง ๆ และในเส้นทางที่มีการสัญจรหนาแน่น เพื่อลดอุบัติเหตุจราจรให้ลดน้อยลง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ทำการจัดบันทึกการเกิดอุบัติเหตุจราจรในแต่ละครั้งพร้อมทั้งวิเคราะห์รูปแบบการเกิดสาเหตุ และแนวทางการป้องกันพร้อมทั้งระบุพื้นที่จุดเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดในช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง เพื่อกระตุ้นเตือนให้ผู้ขับขี่รถยนต์ตระหนัก และตื่นตัวในการขับรถ

2.2 ตรวจสอบกล้อง CCTV (Closed Circuit Television) และเครื่องตรวจจับความเร็วให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน และสามารถเป็นเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินคดีจราจรให้กับพนักงานสอบสวนได้อย่างรวดเร็วและมีความชัดเจน

2.3 จัดตั้งกลุ่มไลน์ หรือช่องทางการสื่อสาร โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่กู้ภัย และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อติดต่อประสานงานให้เกิดความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงสำรวจพื้นที่ในการเกิดอุบัติเหตุของคดีจราจรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขยายผลในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อในการเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บได้ทันทั่วถึง

2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อสร้างโปรแกรมการเกิดอุบัติเหตุจราจร เพื่อทำนายและวิเคราะห์รูปแบบการบาดเจ็บ และเสียชีวิตของผู้เสียหายและผู้กระทำผิด

3. ควรทำการวิจัยเชิงปริมาณในการหาความสัมพันธ์ระหว่างสถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรกับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้กระทำผิด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ นิมิตต์ศิริ. (2557). การให้ความหมาย ที่มาของความหมายและแนวทางในการเป็นอาสาสมัคร
กู้ภัยมูลนิธิสุทธาสถานเคราะห์ จังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 7 (1),
181-190.
- เกียรติจิตร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้าน
การบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน.
- พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์. (2537). ความรู้เบื้องต้นการสืบสวนอาชญากรรม. กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามการพิมพ์.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2530). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน
ของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสการพิมพ์.
- ภาชนิ เดชรัตนสุวรรณ และวรวัช วิชชุวาณิช. (2561). การศึกษาความเข้าใจในด้านการป้องกันรักษา
สถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจสถานีตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2542). สู้วัยสูงอายุด้วยคุณภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ. (2563). รายงานสถิติการแพทย์ฉุกเฉิน. [Online]. Available: https://ws.niems.go.th/ITEMS_DWH/. [2564, มกราคม 9].
- สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร. (2553). ทศวรรษความปลอดภัยทางถนน. [Online]. Available:
<http://www.addkusa.com/index.php/news/47-.html>. [2564, มกราคม 9].
- สมภาพ เองสมบุญ. (2551). การตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และภูมิธรรม เวชยชัย. (2527). ปัญหาการดำเนินงานของหน่วยอาสาสมัครในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร.

Reference

- Cohen, M. and Uphoff, T. (1981). Rural Development Participation: Concept and Measures
for Project Design Implementation and Evaluation. New York: Cornell University.

Translated Thai References

- Chaiyaphan, P. (1994). Criminal Investigation. Bangkok: Silpa Siam Printing. (in Thai)
- Decharin, P. (1987). Policies and Strategies for Community Participation in Current
Development Strategies of Thailand in the Participation of the People in the
Development. Bangkok: Sak Sopha Printing. (in Thai)

- Dechruttanasuwan, P and Witchuvanit, W. (2018). **The Study of Understanding About Protective Measures for Accident and Crime Scene Protection by Patrol Officer from Provincince Police Station in Kanchanaburi Province.** Master's Thesis Forensic Science Royal Police Cadet Academy. (in Thai)
- Engsomboon, S. (2008). **Crime Scene Investigation.** Nakhon Pathom: Royal Police Cadet Academy. (in Thai)
- Hunpayon, S. and Wechayachai, P. (1984). **Problems in the Operation of Volunteer Units in Thailand.** Bangkok: Graduate Volunteer. (in Thai)
- Institute of Human Resource and Organisational Development. (2010). **Decade of Action for Road Safety.** [Online]. Available: <http://www.addkusa.com/index.php/news/47-.html>. [2021, January 9]. (in Thai)
- National Institute for Emergency Medicine. (2020). **Emergency Medical Statistics Report.** [Online]. Available: https://ws.niems.go.th/ITEMS_DWH/. [2021, January 9]. (in Thai)
- Nimtassanasiri, K. (2014). Definitions Backgrounds and Ways of Becoming the Rescue Volunteer With Suk Sala Nukhro Foundation, Nakhon Pathom. **Journal of Veridian E-Journal.** 7 (1), 181-190. (in Thai)
- Vachanasvasti, K. (2007). **Public Participation in the Implementation of Government Policies on Recruitment Services.** Bangkok: Ministry of Labour. (in Thai)
- Yodpet, S. (1999). **To Old Age With Quality.** Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

ผู้เขียน

นางสาวรภิยา ดิษฐเอม

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: raphiya.dit@gmail.com

รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกวรวัช วิชขุวาณิชย์

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

e-mail: woratouch@gmail.com

